قوتابخانەی دزپەروەران ... کارا فاتیح

کاتێك دزینەکردن لە شتێکی ئاساییەوە دەبێتە سیفەتێکی ئایدیاڵ

ئەم ڕۆژانە کە مەرگی سەرکردەیەکی باشووری کوردستان-نەوشیروان مستەفا-مان بینی، هاوکات و بە دوایدا چیرۆك و گێڕانەوەکانمان لە سەر ئەم کەسایەتییە بیست و هیی تریش دەبیستین، ئەوەی لە بەشێکی زۆری ئەم چیرۆکانەدا جەختی لێ دەکرێتەوە، دەستپاکیی ئەم پیاوەیە و زۆربەی گێڕەرەوەکان شایەتیی ئەوە دەدەن، لەو هەموو تاڵانی و داگیرکاری و ڕاووڕووتەی لە زەمەنی نەوشیروان مستەفادا هەبووە، بچوکترین لەکە بەر ئەم نەکەوتووە. ئەم خاڵە لەم کەسێتییەدا زۆر لەوە زیاتر قووڵ و خەست دەکرێتەوە و هەندێکیان دەیکەنە یەکێك لە بنەماکانی بەکاریزمابوونی (دیارە ئەمە لێرەدا خۆمان لە دەقیقی و نادەقیقیی ئەم بۆچوونە لا دەدەین و کارمان بەوە نییە کاریزما چییە.)
پرسیارێك پێویستە بەجیدی وەربگیرێت ئەوەیە، بۆچی دزی نەکردن کە تایبەتمەندییەکی ئاساییە و لە هەر کەسێکدا بێت، نە بە ئازایی نە بە زیرەکی و نە بە حاڵەتێکی سەرسوڕهێنەر حیساب دەکرێت، کەچی بۆ ئەم کەسێتییە دەبێتە سیفەتێکی ئایدیاڵ و بنەمایەکی بەکاریزمابوونی؟

دەگوترێ نەوشیروان مستەفا، دەیتوانی وەك بەرپرسانی تر و زیاتریش ببێتە خاوەنی سەرمایەیەکی مادیی زۆر بەڵام نەیویست، دەیتوانی وەك ئەوانی تر ملیۆنان دۆلار لە بانکەکانی دەرەوە بشارێتەوە بەڵام نەیکرد، بیویستایە ئێستا ئەویش ڕیزە شوقە و ڤێلە و کۆشك و نادی و...هتد لە ناوەوەی وڵات و دەرەوە دەبوو، بەڵام هیچیانی نییە، دەیتوانی بیرە نەوتی هەبێت و نییەتی... هتد، دیسان پێویستە بپرسینەوە، بۆچی سەیر و سەرسوڕهێنەرە کە ئەم شتانەی نییە یان نەیکردوە؟ بەدڵنیاییەوە بە بیرکردنەوەیەکی زۆر سادە دەزانین، سەرسوڕهێنەریی ئەم خاڵە لە نەوشیروان مستەفادا بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە، کە ئەو لە ناو ئەو نوخبە سیاسی و دەسەڵاتدار و بەرپرسەی سەردەمی خۆیدا لەم خاڵەدا جیا دەبێتەوە، واتە ئەوانی هاوشان و هاوخەبات و خاوەن دەسەڵات و بەرپرس، پێچەوانەن، ئەمان دز و دەستپیس و تاڵانچی و خاوەنی سەرمایەیەکی مادیی خەیاڵیی

ناشەرعیی زۆرن، بەڵێ ئەم لە ناویاندا شازە، دەنا هەرگیز و لە هیچ سەردەمێکدا سیفەتی دەستپاکی و دزی نەکردن هێندە ئەفسووناوی و سەیر نییە، کە بە هیچ کەسێك ببێتە سەرمایەیەکی ڕەمزی تا لای نەوشیروان مستەفا، سەرەڕای ئەوەی زۆر هەن سیفەتی نێگەتیڤیی وەك: ڕەقی و زبری و وشکیی لە پەیوەندیی کۆمەڵایەتی و ساردیی لە وەفای هاوڕێیەتی و تاکڕەو و توندوتیژ و هەندێ جار خوێنڕێژیشی دەدەنە پاڵ، کەچی ئەم خاڵە (دزینەکردن) لە کەسێتیی ئەم پیاوەدا دەدرەوشێتەوە.

ئەم نوخبە سیاسییە دەسەڵاتدارەی ئێستا و چارەکەسەدەی ڕابردووی باشووری کوردستان لە دوای بەرەبەیانەکەوە پێی خستە سەر کورسیی حوکم و بە زۆرەملێ و بە یاسا و جارێ بە ناوی هەڵبژاردن و جارێ بە لوولەی چەك و خەسپاندن، مومارەسەی فەرمانڕەوایەتی و بەڕێوەبردن دەکات، کە چرکەساتی ڕاپەڕین بوو، لە ڕاپەڕینی بەهاری 1991 دا، لە پاڵ گیانی شۆڕشگێڕی و خەونی ئازادی و یاخیبوون و خۆبەختکردن لە پێناو کۆمەڵێك بەهای مرۆڤایەتی و نەتەوەییدا، ڕۆحی دزی و تاڵانی و فەرهودچێتی لەوپەڕی گەشەسەندن و بەرجەستەبوونی خۆیدا بوو، ئەو ڕۆژانەی ڕاپەڕین ڕاووڕووت و تاڵانی بە ئاستێك گەیشتن، کە دزیی لە کارێکی نهێنی و دوور لە چاوی خەڵك کرد بە کارێکی ئاشکرا و نۆرماڵ و نمایشێکی بەرچاو، فەرهودی زەمەنی ڕاپەڕین، دزیی لە کارێکی تایبەت و تاکەکەسییەوە کردە کارێکی گشتی و بە کۆمەڵ، ئەو ڕۆژانە بە ڕۆحییەتێکی شۆڕشگێڕانەوە دەست بە دزینی هەموو شت برا، هەر لە ئۆتۆمبێلی دەوڵەتەوە بۆ پانکە و سویچپلاکی فەرمانگەکان، لە عەمبار و کارگەکانەوە بۆ سەپای قوتابخانەی سەرەتایی و قەرەوێڵەی خەستەخانەکان، ئەمەیش کاری یەك کەس و دوان نەبوو، بەڵکو کاری بەشێکی زۆری خەڵکی چەکدار و مەدەنی بوو و ئەوانەیشی بەشدار نەبوون، تاڵانی و دزییان لە موڵکی گشتییان لا قێزەون و دزێو نەبوو، بەڵکو وەك کارێکی ئاسایی سەیریان دەکرد و تێکەڵ بە ڕۆحییەتی بەرەنگاری و دژوەستانەوە بەڕووی بەعس و ستەمکاریان دەکردەوە، لەڕێیشەوە دزی و تاڵانکاری ڕوویەکی پۆزەتیف و لانی کەم ئاسایی وەرگرت و بە هۆی ئەو بۆشاییە یاسایی و ئیدارییەی هەبوو نەك ڕێگەی لێ نەگیرا، بەڵکو لە ناو هۆشیاریی کۆیشدا نەکەوتە بەر نەفرەت و وەك دیاردەیەکی ناشیرین وەرنەگیرا، دزان و تاڵانچییان وەك نەتەوەیەکی موسوڵمانیش لە غیابی فەرمانڕەوایەکی ئایینی یان هەر هۆکارێکی تر، گوێی خۆیان لەو فەرمانە ئایینییەیش خەواند کە قورئان پێیان دەڵێت، وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِنَ اللَّهِ

(المائدە: 38) واتە، هەر کەسێکی دزی بکات، چ نێر بێت یان مێ□، لە سزای دزیکردنی دەبێ هەر دوو دەستی ببڕن، کە ئەمە تەنبێکردنە لە خواوەیە. هەروەها پێغەمبەریشیان پێیان دەڵێت: تُقْطَعُ یَدُ السّارِقِ فِی رُبْعِ دینارٍ فصاعداً. واتە: دەستی دز دەبڕرێت لە سەر دزینی چارەکە دیناری زێر بە سەرەوە .

لە گزنگی ڕاپەڕینی 1991—ەوە لە بریی خۆری ئازادی، خۆری دزی و تاڵانیی دەرکەوت، بەرپرس و میلیشیاکان بە تاڵانییەوە نەوەستان و بینا و شوێنە حکومی و گشتییەکانیان داگیر کرد و حیزبەکانیان کردە قوتابخانەی دزپەروەردەکردن و لە ماوەیەکی کەمدا تەلی کارەبا و پەرژینی کێڵگەکانی مین و ئامێرەکانی چاککردنی ڕێگاوبان و کەلوپەلی پڕۆژە و سەدەکان و هەر چییەك خۆیان سودیان لێ نەبینی، ئاودیوی وڵاتانی دراوسێیان کرد، ئیتر کەلتووری دزی و تاڵانی جێگەی خۆی گرت بوە قوتابخانە بۆ پەروەردەکردنی دز بۆ بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا، لەمەوە دەبێت بۆچی سەیر بێت کارەبا، هەرێمی بچکۆڵە بە داهات و بودجەیەکی گەورەوە بە چارەکەسەدەیەك دابین نەکرێ و کەسیش شەرمەزار نەبێت، لە پەنای ئەو هەرێمەیشدا، شارێکی وەك کۆبانێ وێڕای خاپووربوونی و هەژاری، لە ماوەی چەند مانگێکدا کێشەیەکی لەو جۆرەی نەمێنێت.

کەلتووری دزیکردن جێگەی گرت و سەرکەوت، بێ ئەوەی هەستی شەرمەزاریی کۆمەڵایەتیی دروست بکات و گیانی بەرەنگاری تەنانەت لە ناوی توێژی ڕۆشنبیر و گەنجان و خەڵکانی ئەکادیمی و زانستی بڕسکێنێت، بۆیە دیسان هیچ سەیر نییە لەم کەلتوورەدا دەیان و سەدان جار دوای ئاشکرابوونی دزیی گەورە لە لایەن بەرپرسانەوە، کەچی پۆست و پلەی هەر ئەو بەرپرسانە بەرز کراوەتەوە، یان بواری بازرگانی پڕە لە دزینی بیرۆکە و باس لە دزینی گۆرانی و ئاوازێکی زۆر لە لایەن هونەرمەنداو□ن□وە دەکرێت، بەشێکی زۆری کارنامەی دەرچوونی زانکۆکان کۆپی و دزین و کایەی نووسین و ئەدەبیش لە ژێر ناوی جیاجیا بیرۆکە و خەیاڵ و وێنەی هونەریی ئەدەبیاتی گەلانی تری بە لێشاو تێدایە و کایەکانی تریش هەر وا. ئەوەی زیاتر ئەم کەلتووری دزیکردنەی هێنایە سەر ئاستێکی زۆر ئاسایی و تەنانەت یاسا و دەستووریش چوونە خزمەتی، جێگرتنەوەی چەمکێکی ناو فەرهەنگی سیاسیی جیهانی بوو بۆ دزکردن، کە ئەویش چەمکی گەندەڵی بوو، گەندەڵی هەرچەند چەمکێکی بەرفراوانتریش بوو لە دزی، بەڵام بەرپرس و دەسەڵاتداری هەرێم سوودی لەم چەمکە وەرگرت و بە هۆی ئەوەی لە ئاستێکی بەربڵاوتردا بە کار هات، هەر لە کەمتەرخەمییەکی بچوک لە

کار و کەمێک دواکەوتن لە دەوام هەتا گەورەترین تاوانی تاڵانکاریی وڵات هەمووی وەک یەک ناونرا گەندەڵی، بەرپرس و دەسەڵاتدارانیش کەیفیان پێ هات کە هەموو کۆمەڵگا وەک ئەوان بەر ناووناتۆرەی بی لێپێچینەوە کەوت□و□، ئەوانیش زۆر بە ئاسانی و بێ شەرمەزاری و بەئیسراحەت دزیی خۆیان بکەن، بۆیە بۆ هەوڵدان بۆ تێکدانی ئەم ئارامییەی بەرپرسان و دەسەڵاتداران گرینگە وشەی دزی بهەرێتەوە ناو زمانی ڕاگەیاندن و ڕەخنە.

ئێستا ڕەنگە لەو پرسیارەی سەرەتا تێ بگەین، بۆچی تایبەتمەندیی دزی نەکردن لای نەوشیروان مستەفا کە تایبەتمەندی□کی ئاساییە و لە هەر کەسێکدا بێت، نە بە ئازایی نە بە زیرەکی و نە بە حاڵەتێکی سەرسوڕهێنەر دادەنرێت، کەچی بۆ ئەم دەبێتە سیفەتێکی ئایدیاڵ و بنەمایەکی بەکاریزمابوونی؟ چونکە لە ناو ئەو نوخبە سیاسی و بەرپرس و دەسەڵاتدارەدا ئەو تاک و تەنهایە.

ئایا ئابووریی و حوکمی لیبراڵ کۆمەك بە بارودۆخی کوردستان، دەکات؟ … زاهیر باهیر

ئەوەی ئاشکرایە ئابووریناسان، ڕؤشبیران و سیاسی□کانی کوردستان بە پێچەوانەی شەپۆلەکەوە مەلەدەکەن. ئەمڕۆ لە زۆربەی وڵا تانی جیهانا بە تایبەت ئەوروپادا بزوتنەوەیەك لە ئارادایە ، گەرچی ناتوانیین ناوی بزوتنەوەی سۆشیالیستی لێبنێین، بەڵام دەتوانیین ناوی بزوتنەوەی دژە سیاسەتی دەستگرتنەوەی (تەققەشوف) لێنبێین، کە بەرهەم و ڕێڕەوی سیاسەتی حکومەت و ئابوریی نیو-لیبراڵە . ئەوە تەنها لە هەندێك وڵاتانی عەرەبی و کوردستان و چەند وڵاتێکی دیکەدایە کە دەقاو دەق پێچەوانەی ئەوەی سەرەوە دەبینین، کە ئ□و□یش دەربڕینی ناڕەزایی و خۆپیشاندانە بۆ چەسپاندنی ئابووریی نیو-لیبراڵە.

ئەوەندەی من بە ئاگا بم حوکمی لیبراڵ و ئابورییەکەی کۆمەك و یارمەتی بە هیچ وڵاتێك نەکردووە، نەك هەر ئەوە بەڵکو هێنەری

نەگبەتی و بەتاڵەیی و گرانی و سیاسەتی دەسستگرتنەوە (تەقەشوف)
بووە لەو شوێنەی کە تیایدا بەڕێکراوە.
ئەوانەشی کە دەیانەوێت هەمان شیوازی حوکم و کۆمەڵ لە کوردستان
کۆپی بکەن ، ئیدی گۆڕان بێت یا هەر لایەنێکی دیکە بێت لە دوو
حاڵەتەوەیە . یەکێکیان کە بێ ئاگاییە لەوەی کە ئەم بەرنامەیە چی
بەسەر ئەو نەتەوە و و□لاتانەدا هێناوە کە تیایدا جێبەجێکراوە ،
یاخود شارەزایی تەواویان هەیە و کەچی لەتەك ئەوەشدا هەر پێداگریی
لەسەر دەکەن، کە ئەمەش بێ هیچ مەرج و بەندێك کارەکەیان دەخاتە
خانەی تاوانکارییـەوە و خۆشیان دەخاتە ڕیزی تاوانبارانـەوە .

ئەو کەسانەی کە لایەنگر و داکۆکیکەرن لەسەر دروستکردنی حوکمی
لیبراڵ و ئابوریی لیبراڵ ، هاوکاتیش بە ئاگان لە دانانی کارایی و
هەژمـوونی ئەو سیاسـەتە لەسـەر خەڵکـی، بێ بەز□یـتریـن کەس و
دوژمنترین کەسن بە خەڵکانی هەژار و نەدارای کوردستان ، ئیتر ئەم
کەسانە پێگە و پلە و پایەی حیزبی و حکومیی و کەسایەتییان ،
هەرچییەك بێت.
ئەو ئابورییەی کە ئێستا لە کوردستانا خەڵکی لە سایەیدا دەژی و
دەناڵێنێ بەڕێکردنی تەنها بەرایی سیاسەتی ئابوریی لیبراڵە، بەڵام
لە شێوەی ڕاو و ڕووت و دزییەکی ئاشکرای یاسایی نەکراودا . لە
کاتێکـدا حـوکمی لیـبراڵ و ئـابووریی نیو-لیـبراڵ ، بە تەواوی
دەچەسپێ، ئەو کاتە بارودۆخی خەڵکی لە کوردستانا، خراپتر دەبێت .

ئەو حـوکم و ئـابورییەی کە' گۆڕان ' و نەوشیـروان موسـتەفا پێش
مردنی، پێیان لەسەر دادەگرت و شەڕیشیان لەتەك یەکێتی و پارتیشدا،
لەسەری دەکرد ، شتێك نەبوو و نییە جگە لە بە یاساییکردنی گەندەڵی
و دزی و ڕاوو ڕوتەکان، هەر وەکو چۆن ل□ و□لاتانی پەیڕەوکەرانی
ئەو سیاسەتەدا هەیە، بە دیاریکراویش بریتانیا.
بریتانیا کە دایکی سیستەمی پەڕلەمانی دونیایە و خاوەنی شۆڕشی
پیشەسازیی چەند چەرخێك پێش ئێستایە و حکومەتی مەدەنیی و ئابوریی
نیولیـــبراڵ بەرنـــامەیەتی و پێنجەم وڵـــاتی دونیـــاشە لە
دەوڵەمەندییـدا ،لەبەڕێکردنی ئەوەی کە لە کوردسـتانا داخـوازی بۆ
دەکرێت، وەکو نمونەیەکی زیندوو دەهێنمەوە.
بۆ ئەمەش من هەر زۆر بە کورتی کەمێك لە ڕاستییەکان بە ئامارەوە
دەخەمە بەردەستی خوێنەری کورد. دەڵێم هەر زۆر زۆر بە کورتی چونکە
حوکمی لیبراڵ و ئابووریی لیبراڵ سەدەها کتێبی لەسەر نوسراوە و
هێشتا سەدەهای دیکەش بەڕێوەیە.

من ل□□□دا هەر ڕاستییەکان دەخەمە پێشچاو و پرسیار دەکەم، ئیتر با

خوێنەر خۆی بڕیاری خۆی بدات . ئایا تۆ دەتەوێت ئابوورییەك لە کوردستانا لەسەر نموونەکەی بریتانیا بەڕێبکرێت کە زیاتر لە 3 ملیۆن منداڵ بە هەژاری ژیان دەبەنە سەر؟!! 600 هەزار کەس لەسەر بەخشینەوەی خواردن دەژین؟!! لە سەرو 1 ملیۆن کرێکارەوە لەگەڵ خاوەنکارەکانیانا زیرۆ (سفر) گرێبەستیان هەیە؟!! واتە خاوەنکار هەر کاتێك بیەوێت دەتوانێت دەریان بکات و هیچ ماف و بەرتەرییەکیشی نییە ، ئەمڕۆ کاری هەیە بەڵام بەیانی مسۆگەر نییە. زیاتر لە 6 ملیۆن کرێکار کرێی سەر کاریان لە خوار بڕی لانی کەمی کرێوە یە؟!! ڕێژەی خەڵکانی کە لەسەر جادە دەژین یاخود لە خانووی ژێر خراپدا دەژین لە ساڵی 2010 وە تاکو پارەکە، 2016 ، بە ڕێژەی لە سەدا 38 چووەتە سەرەوە؟!! هاوکاتیش لە سەدا 40 ی موچە لە لەندەنا دەچێت بۆ کرێی خانوو.

دەتەوێت لە ژێر سیستەمێکدا بژیت کە هەموو هەفتەیەك 2 ئافرەت دەکوژرێت؟!! 138 هەزار ئافرەتی تر ساڵانە بەهۆی فشاری لێدان و بریندارکرن و سوکایەتی پێکردنیانەوە لە دەست مێردەکانیان یاخود هاوجووتەکانیان ڕادەکەن و پەنا بۆ پەناگاکان دەبەن؟!! 14 ملیۆن کامیرای چاودێریکردن بە گوێرەی ئامارەکانی ساڵی 2015 ، -کە ئەو ژمارەیە لە ئێستادا سەرکەوتووە بە هۆی هەبوونی مەترسی تیرۆریستەوە- هەیە، کە هەر کەمتر لە 5 کەسمان کامیرایەکمان بەردەکەوێت؟!! ئەمە جگە لە کامیراکانی شۆپینگ سەنتەرەکان و نەو دووکانەکان.. دەتەوێت کە کرێکاران بۆ ئەوەی کە نقابەیەك دروست بکەن دەبێت بە گوێرەی چەند بەند و مەرجێك بەنەوە؟!! … مافی هاریکاریی و هاوکاریی هاوڕێ کرێکارەکانی دیکەیان لە کەمکی پارە کۆکردنەوە و بەشداریکردنیان لە ناڕەزایی و خۆپیشاندانەکانیانا… نەبێت؟!! دەتەوێت سیستەمێك دروست بێت ڕێژەی لە مردنی ملیۆن خەڵکدا هەبێت؟!! ژمارەی ئەوانە کە بە تەنها لە وێڵس و ئینگلەندا بە نەخۆشی لەبیرچوونەوە دەمرن 59،199 کەسە ، هەروەها مردن بەهۆی نەخۆشی شێرپەنجەوە ساڵانە 143،638 کەسە؟!! لە سای ئابوریيەکدا بژیت کە ژمارەی ئەوانە کە لە ژێر هەژاریدا دەژین بەم زوانە ژمارەیان دەگاتە 17،7 ملیۆن کەس؟!! بەگوێرەی لیستی جێگا پلەی بریتانیا لە ڕیزبەندی وڵاتانی دیکە لە بارودۆخی کرێکارانا ، بریتانیا لە خانەی 103 دایە دوای ئەو ڤەنزویلا دێت کە لە خانەی 104 دایە گەزەو زیفەی خۆرئاوای فەلەستین ، لە خانەی 105 دان …. جەوهەری سیاسەتی ئابوریی لیبراڵ گردکردنەوەی زیاتری پارەیە لەلایەن کۆمپانیا گەورەکان و بانقەکان و دەستەی دەستەبژێرەوە.

پایەکانی حکومەت و ئابووری لیبراڵیش : حکومەت و خەڵکی کە بەکاربەرن لەگەڵ کۆمپانیاکانا. کە حکومەت دەست لە سەرفکردنی پارە لە هەموو بوارەکانی وەکو بیمە و خزمەتگوزاریی دەگرێتەوە ، ئیتر خەڵکیش دەست بەوەی کە هەیانە ، واتە سەرفکردنەوە دەگرنەوە ، کە ئەمەش ڕوویدا، ئەو کاتەش کۆمپانیاکان دەست بۆ سەرمایەگوزاریی یاخود خستنەگەڕی سەرمایەوە دەگرن ، لەرەشەوە خەڵکانی زیاتر بەتاڵە دەبن و کرێ دەشکێ و نرخ بەرزدەبێتەوە. بەم شێوەیە ئەم سوڕە بەردەوام دەبێت و هەژاریی و نەبوونی خەڵکیش لە برەودا،

زاهیر باهیر – لەندەن
13/06/2017

ڕیفراندۆم یان ڕیفریوودۆم! …
نەجم محەمەد

وەك هاوڵاتیەك و تاكێكی ئەم هەرێمەبە پێویستم زانی ئازادانەو ڕاشكاوانە لێكدانەو بیرو بۆچون و سەرنجەكانی خۆم لەسەر ڕیفراندۆم بخەمە ڕووخوێندنەوەیەكی تایبەتی خۆمی بۆبكەم نەك بچمە ژێرهەژموونی خوێندنەو لێدانەوەكانی تروخەڵكانێكی تر من پێم وایە پشنیاروبڕیاردان لەسەر ڕیفراندووم لەم هەلومەرجەی ئێستادا بەم تەرزەی ئێستا لەلایەن دەسەڵاتی كوردی وحیزبەكانەوە هیچ نیە جگە لەفریودانی خەڵكی نەبێت بۆچەن دەیەیەكی تری درێژەدان بەدەسەڵات و بەرژەوەندیە حیزبیەكان .ڕیفراندۆم نوێترین ئامرازو ڕێگەیە بەدەسەت دەسەڵات و حیزبەكانەوە بۆفۆرمات كردنەوە وئەبدێت كردنەوەی دەسەڵات وبەرژەوەندیەحیزبیەكانیان ومیكیاژێكی نوێ یە بۆجوانكردنەوەی سیمای ڕەش و دزێوی دەسەڵات وحیزبەكان لای خەڵكی ولەبیربردنەوەی قەیران ونەهامەتیەكان و بۆ مافیەكانە لەبیری خەڵكیداو پەردەیەكی ڕەشە بۆشاردنەوەیان هەرەەها خەون و هیواو خۆش خەیاڵی وئومێدی ساختەو دروست كراوە بۆسەرمەستكردن وتەخدیركردنی خەڵكی تاوەكووژیانی كولەمەرگی و پڕنەهامەتی و رۆژانەیانی ئەمڕو سبەی پێ بكەن قەناعەت وقبووڵی ژیانێكی تاڵی لەوجۆرە بكەن

بەئومێدی گۆڕان وباشتر بوون.

دەسەڵات وحیزبەکان فریووی خەڵك دەدەن ودەڵێن ئەم هەلە هەلێکی مێژوویە ولەکیسمان چێت جارێکی تر دووبارە نابێتەوە زۆر ڕاست دەکەن وزۆر جوانیان پێکاوە هەلێکی مێژوویە بەڵام بۆخۆیان و بەرژەوەندیە ئابووری وسیاسی وحیزبیەکانیان نەك بۆبەرژەوەندیەکانی خەڵکی لەماوەی 26ساڵی ڕابووردووی ئەم دەسەڵات و حیزبانەدا چەندین جار ئەم ڕستەی هەلی مێژوویەو بالەکیسی نەدەین وجارێکی تر ئەم هەلەمان بۆ ڕێك ناکەوێتەوە داوە بەگوێ ی خەڵکی کوردستاندا و خەڵکیان پێ فریوودواوە نموونەی زیندوو هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان 1992بەم ڕستەیە خەڵکیان فریوودا گوایە هەلومەرجێکی نوێ هاتۆتە ئاراوە سەرەنجام نەك هەرهیچ ئاڵوگۆڕێك لەژیان وگوزەرانی خەڵکیدا ڕووی نەدا بەڵکو ژیان و گوزەرانی خەڵکی خراپتربوو وهاوکات شەڕێکی وێرانکەرویەکجاردژواری ناوخۆیان هەڵگیرسان و بەهەزاران کوڕی خەڵکی هەژارو زەحمەتکێشیان کردە قوربانی ئەو شەڕە نەگریسەیان لەسەرکورسی دەسەڵاتیان و لەسەرداهات و سەروەت وسامانی بەتاڵان براوی کوردستان لەولاشەوە خۆیان وەك پاشاکانی کەنداو دەژیان وخێزان وکوڕو مناڵەکانی خۆشیان دوور لەئاگری شەڕو نەهامەتیەکان ڕاگرتبوو بۆئەوان هەلی مێژووی بوو بۆخەڵکیش هەلی نەهامەتی وماڵوێرانی بوو.

دواتر خەڵکیان بە فیدڕاڵی فرێوو داو ئەویشیان کردە هەلی مێژووی ئەمەشیان هەلی مێژووی بوو بۆ خۆیان و دەسەڵات وبەرژەوەندیکانیان و بۆخەڵکیش هیچ دواتر دوای ڕووخانی ڕژێمی بەعس لەساڵی 2005دیسان ئەم ڕستە فریوودەرەیان دایەوە بەگوێ ی خەڵکیدا بۆهەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی عێراق و کوردستان ووەرگرتنی پشکی دەسەڵات و داهات لە مەرکەزەوە لەمەشدا دیسان خۆیان خۆشبەخت و خۆشگوزەران بوون و خەڵکی کوردستانیش هیچ هەرئەو دەمە خەڵکی کوردستان لەگەڵ هەڵبژاردنەکاندا ئازادانە لەڕیفراندۆمێکدا زۆرینە دەنگیان بەسەربەخۆی وجیابوونەوەدا بەڵام ئەم دەسەڵاتەو حیزبەکان بەهەند ئەو ڕیفراندۆمەیان نەگرت و حسابیان بۆنەکرد ئەوان ئەو دەمە سەرمەست وسەرقاڵی وەرگرتنی دەسەڵات بوون لە حکومەتی ناوەندا ئەوان سەرقاڵ و سەرمەستی بەرژەوەندیە سیاسی وئابووری وحیزبیەکانیان بوون ئەگەر ڕاستیان دەکرد ئەو دەمە هەلی مێژووی بوو وەك خۆیان دەڵێن دەبوو ئەو دەمە ڕیفراندۆمیان بەجدی بگرتایەو داوای سەربەخۆیان بکردایە دواتر حکومەت و دەسەڵاتێکی پێنج قۆڵیان پێك هێناو هەمان رستەیان دایەوە بەگوێ ی خەڵکیدا دیسانەوە

خۆیان هەلەکەبۆیان شاهانەبوو بۆخەڵکیش هەلەکەگەدایانەبوو خەڵکیان خستە ناخۆشترین و سەخترین وقەیراناویترین و تاڵترین ژیانەوە.

لەئێستاشدا ئەوەتا دیسانەوە ئەم ڕستە سواوە فریوودەرەیان دەرخواردی خەڵکی داوەتەوە کەگوایە هەلومەرجێکی نوێ هاتۆتە ئاراوە وهەلێکی مێژوویمان لەبەردەممانە ونابێ لەکیسی بدەین من پێم وایە هەموو هەلومەرجە نوێکان و هەلەکان دەسەڵات و حیزبەکان بۆخۆیان قۆستۆتەوە وخۆیان لێ ی سوود مەندوبەهرەمەند بوون بەشی خەڵکیش هەرنەهامەتی و ڕۆژڕەشی وناخۆش گوزەرانی و بێ بەشی وبێ مافی بووە بۆیەدەبێ خەڵکی کوردستان چیتر فریوو نەخوات و هوشیاربێت تاکەی قوربانی بدەین ولەنەهامەتیابژین لەپێناو خۆش ژیان وبەختەوەر ژیانی کۆمەڵێك ..چینێکی دیاری کراو کەشاهانە لەسەروو هەموومانە بژین 26 ساڵ خەڵکی ئەم هەرێمە نەهامەتی دەچێژێ قوربانی لەدوای قوربانی دەدات لەپێناو شاهانە ژیانی چینێکی دیاری کراو بۆ تاکەی ؟؟!!! تاکەی لەچاوەڕوانی ئەم دەسەڵات و حیزبانەدابێت 26ساڵ خەڵکی کوردستان لەچاوەڕوانی ژیانێکی باشتردایە هەرباش نەبوو وخراپتر بوو باشە عومرێکە خەڵکی کوردستان لەچاوەڕوانیدایە یانی 26 ساڵی تر عومرێکی تر چاوەڕوانی بکات لەدەوڵەتی ساوای سەربەخۆیی کوردی کەگەورەبێت بەئومێدی باشبوون وگۆڕانی ژیانی کەباش نابێت و ناگۆڕێت گەر خۆی بەخەباتی جەماوەری نەیگۆڕێت و باشی نەکات ئیترکاتی ئەوە هاتووە خەڵکی کوردستان لەسایەی داهات وسەروەت وسامانی سرووشتی ئەم هەرێمەدا ئیتر بۆخۆی شاهانەبژی ئەمەش تەنهاو تەنها بەخەباتێکی مەدەنیانەی جەماوەریانەی سەرتاسەری دەبێت نەك ڕیفراندۆم وسەربەخۆیی و هەڵبژاردن نەك پشت بەستن وخەون گرێدان بەئەجنیدای ئەم حیزب و ئەو حیزب و دەسەڵاتەوە.

26ساڵی ڕابووردوو ئەم دەسەڵات و حیزبانە بەکردار سەلماندیان کەناتوانن ونایانەوێت بچووکترین ئاڵوگۆڕی جدی لەژیان وگوزەرانی خەڵکی کوردستاندا بکەن نموونەی زیندوو بزانن ببینن سەرنج دەن دوای 26 ساڵ لەحکومەتکردن لەئێستادا خەڵکیان خستۆتە چ دۆخێکی خراپ و ناهەموارو بێ خزمەتگوزاری و ناخۆش گوزەرانیەوە تۆبڵێ ی ڕیفرادۆم و سەربەخۆیی ئەو دارە ئەفسونیە بێت لە چاو تروکانێکدا ژیان وگوزەرانی خەڵکی کوردستان بگۆڕێت من دژی سەربەخۆی و ڕیفراندۆمی خەڵکی کوردستان نیم بەمافێکی ئازادانەو دیموکراسیانەی خەڵکی کوردستانی دەزانم بەڵام ئەو ڕیفرانۆمەی ئێستا باسی لێوەدەکرێت ڕیفراندۆمێکی تەندروست نیەو مافێکی ئازادانەو دیموکراسیانەی خەڵکی کوردستان نیە بەڵکو مافێکی سەپێنراو

دیاریکراو بۆیارلێدراوی دەسەڵات و حیزبەکانە پێشێل کردنی مافی خەڵکی کوردستانە و بۆ فریودانی خەڵکیە لەپێناو بەرژەوەندیە ئابووری وسیاسی و حیزبیەکاندا نەك بەرژەوەندیەکانی خەڵکیدا .

کوا چپرسێ کرا بەخەڵکی کوردستان؟!! ئەوەی پرسی پێ کرا حیزبەکان بوو نەك خەڵکی کوردستان. .ڕیفراندۆم دەبێت لەخەڵکەوە بۆ خەڵك بێت نەك لەدەسەڵات و حیزبەکانەوە بۆخەڵکی ودواتریش خەڵکی کوردستان وەك چەپکێك گوڵی جوان ووەك هێلکەیەکی پاککراو بەدیاری پێشکەشی دەسەڵات وحیزبەکانی بکات دواتر ئەودیاریە دەبێتە تەوق و بەڵا بۆگەردنی خەڵکی کوردستان.. من لەگەڵ ڕیفراندۆم و سەربەخۆییدام بەو مەرجەی خەڵکی کوردستان خۆی چارەنووسی خۆی دیاری بکات خۆی نوێنەرو حاکم وبەرپرس ووەزیرو دەسەڵاتدارەکانی خۆی دیاری بکات نەك ئەم دەسەڵاتەو حیزبەکانی وەك پیشەی هەمیشەییان خۆیان هەمووشتێ دیاری بکەن وهەمووبڕیارێ بدەن بە تەوافق وبەپێ ی وەك خۆیان دەڵێن ئیستحقاقی ئینتخابی ئەم دەسەڵاتە ئەوەندە خەڵکی دەوێ و دەناسێ کەدەنگی بۆبدات دواتر ئیتر نایناسێت و نایەوێت و سەرکوتی دەکات ئێستاش خەڵکیان بۆ ڕیفرادۆم دەوێت کەبەڵێ بکات دواتر ئیتر خەڵکیان ناوێت ودوای بەرژەوەندیەکانی خۆیان دەکەون من لەگەڵ ڕیفرادۆم ودەوڵەتێکی سەربەخۆدام کەتیایداداهات و سامانە سروشتیەکان بەیەکسان بۆهەموان بێت یاسا سەروەربێت شکۆو کەرامەتی ئینسانەکان پارێزراوبێت ئازادیەکانی تاك پارێزراوبێت هەلی کارو دامەزراندن بەیەکسان بۆهەموان ڕەخسابێت ئازادی بیرکردنەوە وڕۆژنامەگەری وبیروباوەڕ پارێزراوبێت مافی کەمایتیەنەتەوەییەکانی تر پارێزراوبێت من لەگەڵ ڕیفراندۆم وسەربەخۆییەکدام کەلەسایەیدا خەڵك خۆشگوزەران بێت و بەهرەمەند بێت لە هەموو خزمەتگوزاری و مافە مرۆییەکان وهتد لێرەدا پرسیارەگرنگەکەئەوەیە ئایا ئەوڕیفراندۆم وسەربەخۆییەی ئێستا دەسەڵات وحیزبەکان باسی لێوە دەکەن ئەودونیا ئازادو خۆشگوزەران وپڕخزمەتگوزاری ومافەمرۆییانە بۆخەڵکی کوردستان دێنێت وەڵام ، نەخێر.

من پێم وایە ئەگەری ئەوە هەیە دوای ئەنجامدانی ڕیفراندۆم خەڵکی کوردستان وێڕای ئەم ژیانە قورس و ناڕەحەت و تاقەتپڕوکێن وپڕنەهامتی وبێ مافیەی موجازەفەی پێ بکرێت وبخرێتە دۆخێکی خراپتروشەڕێکی گەورەو ماڵوێرانکەری تر لەهەمووشەڕەکانی پێشووتری ڕووبەڕووبکرێتەوە شەڕی ووڵاتانی دراوسێ و شەڕی حەشدی شەعبی و حکومەتی ناوەند وخەڵکی کوردستان زۆر بەقورسی باجی ئەم شەڕە دەدات و ڕۆڵەکانی ئەوان دەبنە سووتەمەنی ئەم شەڕە نوێ یە وەك هەموو

شەڕەکانی تری پێشوو چۆن بوونە قوربانی و سوتەمەنی و ڕۆڵەکانی دەسەڵات و حیزبەکانیش وەك هەموو جار دوور لەئاگری ئەو شەڕە دەبن هەرچەندە پێشبینی کردنی ئایندە سەخت وگرانە بەڵام ئەزمونی 26ساڵی دەسەڵات وحیزبەکان گەواهی ئەو پێشبینیەدەدەن بۆیە من پێم وایە دەبێت خەڵکی کوردستان لەئێستاوە هوشیاربێت و شەڕی خزمەتگوزای و خۆشگوزەرانی بکات کێشەی خەڵکی کوردستان بەدرێژایی 26ساڵی ڕابووردوو کێشەی خۆشگوزەرانی و خزمەتگوزاریی بووە نەك کێشەی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کەمن پێم وایە لەئێستادا نەڕیفراندۆم نەسەربەخۆیی خۆشگوزەرانی و خزمەتگوزاری بۆ خەڵکی کوردستان ناهێنێت ئەو بەهەشتەنیە خەڵك خەونی پێوە دەبینێت من چی لە سەربەخۆی و ڕیفراندۆم بکەم کە خۆشگوزەران نەبم و خزمەتگوزاریم نەبێت و وەك مرۆڤی سەردەم نەژیم و بەهرەمەند نەبم لەمافە سەرەتاییە مرۆییەکانی خۆم کێشەی من کێشەی سەربەخۆیی وڕیفراندۆم نیە بەڵکو کێشەی ژیان و وەك مرۆژ ژیانە ئازادانە وبەهرەمەند لە مافە مرۆییەکان بەهرەمەند لەشکۆی مرۆیی ڕیفراندۆم وسەربەخۆیی هەرگیز ناتوانێ کۆتایی بەم ستەم وکێشە چینایەتی و مرۆیی و خۆشگوزەرانی وخزمەتگوزاریانە خەڵکی کوردستان بێنێت.

من پێم وایەڕیفراندۆم و سەربەخۆیی لەسایەی ئەم دەسەڵاتە خۆماڵیە و دەسەڵاتی ناوەندو دەسەڵاتی دراوسێکاندا هەرگیز ئەو خەونە مرۆییەمان بۆناهێنێتە دی وژیانمان خراپتر دەبێ باشتر نابێ ئەمە نەترسە نەڕەشبینی بەڵکو واقیع بینی و ئەزموونە بۆیە بەڕای من باشترین ئەڵتەرناتیف خەباتی مەدەنی جەماوەری سەرتاسەریە لەکوردستاندا بۆ بەدیهێنان و بەدەستهێنانی داواکاری وخەون ومافە مرۆییەکانمان نەك ڕیفراندۆم وسەربەخۆیی بەو تەرزو شێوەیەی دەسەڵاتداران و حیزبەکان بۆخۆیان دەوڵەت نەك بۆ خەڵکی .

ئەوی بە ی منەوە مایەی سەرنج وتێڕامانە ئەوەیە هەندێ گروپ و حیزب و لایەن و کەسایەتی چەپ و کۆمۆنیستی پشتگیری ئەم جۆرە ڕیفراندۆمەدەکەن بۆسەربەخۆیی وخەڵکی بۆهاندەدەن بە ودەلیلەی کە دروستبوونی دەوڵەتێکی کوردی و سەربەخۆیی بوون زەمینە خۆش کەرە بۆ دروست بوون وشکڵ گرتنی خەبات و ناڕەزایەتی بەرفراوانی جەماوەریی وخەڵکی کرێکارو هەژارو زەحمەتکێش و ڕزگاربوونە لە سەرگەردانی سیاسی ونادیاری چارەنووسی خەڵکی من پێم سەیرە چەپەکان وکۆمۆنیستەکان ئەو خۆش باوەڕی وخۆش خەیاڵیە لای خۆیان وخەڵکی دروست دەکەن بەپێچەوانەی ئەوانە من پێم وایە سەرگەردانیە سیاسیەکان زیاترو دژوارتردەبن و چارەنووسی خەڵکی کوردستانە زیاتر

نادیارو ناڕوون دەبێت وناڕەزایەتی وخەباتی جەماوەری خەڵکی هەژارو زەحمەتکێش بەرتەسکتردەکرێتەوە لە جاران و بەشێوەیەکی بەرفراوانترو نامرۆییانە ترسەرکوت دەکرێت وناڕەزایەتییەکان خەڵتانی خوێن دەکرێن وئازادی و مافەکان زیاتر بەرتەسك دەکرێنەوە .

ئەوەی ئەو بەشە لە چەپ و کۆمۆنیستەکان باسی لێوە دەکەن کەسەربەخۆیی زەمینەخۆشکەرە بۆ ناڕەزایەتی وخەڵکی کوردستان وخەباتی جەماوەری ڕاستە بەڵام بۆ کۆمەڵگا و دەوڵەت و دەسەڵاتێکی دیموکراسیانەوە وئازادانەی هەندێ لە وڵاتە ئەوروپیەکان کەباوەڕیان بەمافەکانی مرۆڤ هەیەنەك کۆمەڵگاو دەوڵەت و دەسەڵاتی کوردی کەباوەڕی بە بچووکترین بنەماکانی ئازادی و دیموکراتی و مافی مرۆڤ نیە بە هەمووشێوازێك پێشێلیان دەکات دەسەڵاتی کوردی دەسەڵاتێکی تەندروست و مرۆیی نیە تازەمینەخۆشکەربێت بۆخەباتی جەماوەری ئەم دەسەڵاتە هەرلە دەسەڵاتە حوکمڕانیەبەرەییەکەیەوە بیگرە تادەگاتە دەسەڵاتە حکومی و پەرلەمانیەکەیەوە بەدرێژای 26ساڵی ڕابووردوو ئازادیەکانی خەڵکی بەرتەسککردۆتەوە و مافەکانی خەڵکی پێشێل کردووە و ناڕەزایەتیەکانی بەدڕندانەترین شێوە سەرکوت کردووە وخوێناوی کردووە نموونەکان زۆرن هەرلە سەرکوتکردنی شۆڕاکانەوە بیگرە تادەگاتە ناڕەزایەتی و خۆپیشاندانەکانی شارو شارۆچکەکانی کوردستان .

لەماوەی ئەو 26 ساڵەدا کەهەمیشە بەفیشەك و هێزوتووندوتیژی وەڵامی داخوازیەکانی خەڵکیان داوەتەوە نمونەی زیندووخۆپیشاندانەکانی ساڵی1993و1994هەڵەبجەوخۆپیشاندانە گەورەو فراوانەکەی ساڵی 1994 خەڵکی هەولێرکەلەسەر بینای پەرلەمانەوە تەقەیان لەخەڵکی دەکرد وخۆپیشاندانەکانی شاری کەلارو گەرمیان وهتد نموونەکان زۆرن خۆپیشاندانەکان زۆرن هەرهەموویان بەفیشەك وتوندوتیژی وخوێن وەڵامیان پێ دراوەتەوە ئەم دەسەڵاتە 26 ساڵە خاوەنی دەوڵەتی سەربەخۆنەبووە ئاوا خەڵکی سەرکوت کردووە جاوەرە سبەینێ دەوڵەتی سەربەخۆی هەبێت دیارە سبەینێش هەمان ئەقڵ وهەمان دەموچاو هەمان کاراکتەردەبنە دەسەڵاتدار لەدەوڵەتی سەربەخۆی کوردی دامن پێم وایە بەتەکنیکی نوێتربەدەست ئاوەڵایی زیاترەوە خەڵکی کوردستان سەرکوت دەکات ئەم دەسەڵاتی کوردیەی ئەم هەرێمە دەسەڵاتێکی زۆر عەجیب و غەریبە لەهیچ دەسەڵاتێکی دونیا ناچێ وهیچ دەسەڵاتێکی دونیاش لە وناچێ دەسەڵاتی کوردی دەسەڵاتێکی ناتەندروست ونامەدەنیە ونامرۆییە هیچ ووشەیەك نیە پێناسەی ئەم دەسەڵاتەی پێ

بکەیت دەبێت ووشەیەکی نوێ لەفەرهەنگی سیاسیدا بخوڵقێنیت وداهێنیت ئەم دەسەڵاتەی پێ وێنا بکەیت وپێناسەبکەیت من پێم وایە هەرووشەیەکی ترهەرفەرهەنگێکی ترئاراستەی ئەم دەسەڵاتەبکەیت پێم وایە سووکایەتی بەو ووشەو فەرهەنگەوە دەکەیت .

من زۆر پێم سەیرە هەندێ لەچەپ وکۆمۆنیستەکان وابیردەکەنەوە هەمووکەس ئەو تێڕوانینەی هەبوایە دەبوو کۆمۆنیستەکان ئەو تێڕوانینەیان نەبوایە چونکە کۆمۆنیستەکان وچەپەکان لەهەمووکەس چاکتر ئەم دەسەڵاتەیان ناسیوە ولەهەمووکەس زیاتر زەربەی ئەم دەسەڵاتەیان بەرکەوتووە سەردەمانێك لەسایەی ئەم دەسەڵاتەدا کۆمۆنیستەکان بۆیان نەبوو ڕادوێیان هەبێ بارەگایان هەبێ وچالاکی سیاسیان هەبێ تەنانەت بۆیان نەبوو بەئازادی بەیاننامەیەکیش بڵاوبکەنەوە لەسەر بڵاوکردنەوەی بەیاننامەیەك دەگیران وزیندانی دەکران هەمووکەس مێژووی لەبیرچێتەوە کۆمۆنیستەکان نابێت لەبیریان بچێتەوە چونکە مێژوو بۆ لەبیرکردن نیە بەڵکو بۆئەزموون وەرگرتنە ئەم دەسەڵاتە هەمان ئەودەسەڵاتەیە هەمان کاراکتەری سیاسین خراپتربوون باشتر نەبوون ئیتر نازانم چۆن ئەم دەسەڵاتە ئەو فەزائازادە دروست دەکات یان چۆن ڕێ دەدات ئەو فەزایەدروست بێت تیایدا بزووتنەوەی ناڕەزایەتی و جەماوەری دروست بێت من پێم وایە ئەو دەمە هەرناڕەزایەتیەك دروست بێت ئەم دەسەڵاتە بەدووژمنی دەوڵەتی ساوای سەربەخۆی کوردی تۆمەتباری دەکات بەتووندی بەگژیدادێتەوە وسەرکوتی دەکات وەك چۆن دوای دروست بوونی حکومەتی ساوای کوردی لەساڵی 1992 بزووتنەوە ناڕەزایەتیەکانی خەڵکی بەتابووری پێنجەم وهتد تۆمەتباردەکرد من مەبەست ئەوەنیە کەخەڵکی کوردستان بێ ئومێد کەم و سارد کەمەوە لەناڕەزایەتی وخەباتی جەماوەری نەخێر من پێم وایە هەموو کاتێك زەمینە هەیە بۆخەبات و ناڕەزایەتی دەبێت خەبات و ناڕەزایەتیەکان بەردەوام وڕۆژانەبن نەك ببەسترێتەوە بە ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی و دروست بوونی دەوڵەتی کوریەوە وخەڵکی لەچاوەڕوانیدا بهێڵیتەوە تازەمینە لەباردەبێت من پێم وایە هەرئیستاو ئەمڕۆ وسبەینێ زەمینە هەیە بۆ خەبات و ناڕەزایەتی.

خۆپەرستی دەسەڵاتی سیاسی کوردستان ... جیهاد محەمەد

هیچ بوونەوەرێک لەم سەر ڕووی زەمینە هێندەی مرۆڤ خۆپەرست نیە. وا پێدەچێت مەسەلەی خۆپەرستی تا ئاستێک سروشتی بێت لە مرۆڤدا و هەندێ خەسڵەتێکی خراپ و ناشیرین نەبێت، ئەگەر وا لێکماندایەوە کە خۆپەرستی بۆ خۆپاراستنە، بۆ خۆژیاندنە، بۆ بەرگریکردنە لە منداڵ و نەوە و جگەرگۆشەکان، بۆ پاشەکەوتکردنە بۆ ڕۆژانی تەنگانە. واش پێدەچێت ئەم خسڵەتە، خەسڵەتێکی خۆرسکی بێت لە مرۆڤ و هەرچ بوونەوەرێکی تردا، کەواتە تا ئێرە ئاساییە و دەبێت بە ئاسایی وەربگیرێت. بەڵام کاتێک ئەم خۆپەرستیە بە جۆرێک شۆڕش دەبێتەوە بۆ ناو ناخ و عەقڵ و بیرکردنەوەی مرۆڤدا، کە لە بچووکترین هەڵسوکەوتیدا بێ ئەوەی بە خۆی بزانێت دەردەکەوێت، بۆ نموونە لە کاتی دەستبردن بۆ نانخواردن، دەستبردن بۆ ئەو میوە و سەوزە و خۆراکەی کە لەبەردەمیدایە، هەندێ نەوسنانە و خۆپەرستانە دەستی بۆ دەبات، ئەگەر بە وردی چاودێری بکەیت وا دەزانیت کە هەرچی لە بەردەمیدایە لە ئان و ساتێکدا دەیماشێتەوە، بۆیە ئەگەر جگەرگۆشەکەی خۆشی بە تەنیشتییەوە بێت بیری ناکەوێتەوە، یان دوای یەک دوو پاروو ئنجا بیری دەکەوێتەوە. ئەم حاڵەتە بە تایبەتی لە کاتی خواردنە بە تام و بە چێژەکاندا دەردەکەوێت. ئیتر لێرەوە ئەم خەسڵەتە دەبێت بە خەسڵەتێکی ناشیرن و دزێو و نا ئاسایی.

خۆپەرستی ئەگەر بەری پێنەگیرێت و تەشەنە بکات ئەوە زۆر جار بە ئەوەی بە خۆمان بزانین و بێ ئەوەی بە وردی بیرمان لێکردبێتەوە، یەکێکە لە سەرچاوە سەرەکییەکانی ململانێ و پێکدادان و شەڕ و شۆڕ، جا ئەو ململانێ و پێکدادان و شەڕ و شۆڕە، ئەگەر لە نێوان دوو کەسدا، یان چەند کەس و چەند خێزانێکدا، یان لە نێوان تاقم و دەستەو گروپەکاندا، یان لە نێوان ئەم دەوڵەت و ئەو دەوڵەتدا بێت، ئەوە قەوارە و گەورەیی بە گەورەی خۆی دەردەکەوێت، ئەمەش سەرچاوەکە ناگۆڕێت، بەڵکو ئەم سەرچاوەیە بە گەورەی بچووکی و گەورەیی قەوارەکەی میکانیزمەکانی و ڕەهەندەکانی کەم و زۆر و بچووک و گەورە دەبن و دەردەکەون، هەتا خۆپەرستیی و چاوچنۆکییەکە گەورەتر بێت ڕەهەندگەلێکی دیکە وەردەگرێت و لە خوێندنەوەیدا ڕەنگە بە خەسڵەت و کردەوەی دیکە لە قەڵەم بدرێت، بەڵام لە بنەڕەتدا هەر خۆپەرستیە.

ترسناکی ئەم سەرچاوەیە بە گوێرەی کەمی و بچووکی و گەورەیی دەگۆڕدرێت، هەتا خۆپەرستییەکە زیاتر و گەورەتر بێت زیاتر ترسناکتر دەبێت.

خۆپەرستی بێ ویژدانی دروستدەکات، ئەخلاقی کۆمەڵایەتی و سیاسیی لاواز دەکات، خەسڵەتە مرۆییەکان ورد ورد دەهاڕێت و دەسڕێتەوە، خۆشەویستی لە نێو تاکەکاندا دەسڕێتەوە، لە جێگەی خۆشەویستی ئۆخەی ئۆخەی هەرکەس بۆ خۆی دروستدەکات، زۆر جار ئەم خەسڵەتە دزێوە مرۆڤ دەگەیەنێتە ئەو بیرکردنەوە چاوچنۆکییەی کە وا ڕەفتار دەکات: “ئەوەی خۆم بۆ خۆم ئەوەی تۆش دەخۆم”.

هۆکار و فاکتەرەکی بنەڕەتی بۆ لابردن یان ڕێگەگرتن لە گەورەبوونی خۆپەرستی، خودی خێزانەکان خۆیانن، لە ناو خیزانەکاندا ئەگەر پەروەردەیەکی زانستیانە و عەقڵانییانە و دیموکراتیانە هەبێت بۆ کۆرپەکان هەر لە تەمەنی یەک ساڵییەوە تا تەمەنی شەش ساڵی ئەوە بێگومانی خۆپەرستی کەم دەکاتەوە. فەیلەسوف و بیرمەند بەرتراند ڕەسڵ دەڵێت:”منداڵ لە تەمەنی یەکساڵییەوە تا تەمەنی شەش ساڵی، ئەوەندە شت فێر دەبێت کە بە درێژایی تەمەنی ئەوە فێر نابێت” کەواتە ئەم فێربوون و ڕاهات و پەروەردەیەی تەمەنی منداڵی دەبێت بە بناغەیەکی پتەو بۆ گەورە بوون.

هۆکار و فاکتەری دووەم، بۆ کەمکردنەوە و لابردنی خۆپەرستی، پەروەردە و سیستەمی پەروەردە و فێربوونە، پەروەردە و سیستەمی پەروەردە ئەگەر لەسەر بنەمایەکی مرۆڤدۆستی و خۆشەویستی و دیالۆگ و دیموکراتی دامەزرابێت، ئەوە بە دڵنیاییەوە فاکتەر و هۆکارەکی گرنگ و سەرەکییە بۆ نەهێشتنی خۆپەرستی، یان گەورەنەبوونی خۆپەرستی لە مرۆڤەکاندا.

فاکتەر و هۆکارەکی سێیەم، کە خۆپەرستی بسڕێتەوە لای مرۆڤەکان، مسۆگەرکردنی ژیانەکی بەختەوەر و دادپەروەر و یەکسانە لە لایەن حوکمڕانەکانەوە کە ڕێکخستنی ژیانی تاک و کۆمەڵگەیان لەسەر شانە و ئەرکیانە. هەڵبەت بۆ ئەمەش ئەبێت دەسەڵاتی سیاسی و حوکمڕانەکان بە ڕاستی لە خودی گەل و خەڵک خۆیەوە بێت و بە دڵ هەڵیانبژاردبێتن و متمانە و بڕوای تەواو لە نێوانیاندا هەبێت.

ترسناکترین خۆپەرستی، خۆپەرستی حاکم و حوکمڕانەکان و دەسەڵاتە سیاسییەکانە، چونکە دەسەڵاتی سیاسیی وحوکمڕانەکان بۆ ئەوە هاتوونەتە بەرهەم کە ژیانی تاک و کۆمەڵگە ڕێکبخەن، کاتێک دەسەڵاتەکی سیاسی ـ لە وێنەی دەسەڵاتی سیاسیی ئێستای کوردستان ـ خۆپەرست دەبن، ئیتر زوڵم و ستەم دروستدەکەن و دەربەستی ژیانی

گشتی خەڵک نا یەن. خۆپەرستییەکەیان پاڵیان پێوە دەنێت هەرچی ستەمە بیکەن لە پێناوی دزین و تاڵانی سەروەت و سامانی خەڵکدا. لێرەشەوە نادادپەروەری و نا یەکسانی و نا بەرابەری و چەوسانەوە بە جۆرێک دروست دەبێت، کە چەندین زیندانی سیاسیی و کۆمەڵایەتی دروستدەکەن بۆ ئەوانەی هەڵدەگەڕێنەوە لێیان، یان بۆ ئەوانەی کە لە تاو بێدەرەتانی و نەبوونی و هەژاری کاری نەشیاوی وەک دزی و کوشتن و پەلامار و هێڕش بۆ سەر کەسان و خێزانەکانی تر دروست دەکەن، دەسەڵاتی سیاسی و حاکم و حوکمڕانەکان کە خۆپەرستبوون بێ سڵەمینەوە گوێ نادەن بە هیچ بەها و ئەخلاقێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی، خوێنی خەڵک دەڕێژن لەسەر بچوکترین هەڵگەڕانەوە، لەسەر بچووکترین ناڕەزایەتی و ڕەخنەگرتن.
دەسەڵاتی خۆپەرست چەند ترسنۆکە هێندەش دڕندەیە، چونکە دڕندەییەکەی لە ترسنۆکییەوەیەتی، ترسنۆکیەکەشی لە ترسی لە دەستدانی دەسەڵاتەکەیەوەتی، لە دەستدانی دەسەڵاتەکەشی لە خۆپەرستییەوەتی.

ئێوە تەماشاکەن، کاتێک دەسەڵاتی سیاسیی و حیزبە حوکمڕانەکانی وەک پارتی و یەکێتی لە شاخدا بوون بە ناوی شۆڕشەوە، چەند خۆپەرستیش بووبێتن زۆر خۆپەرستییەکەیان دەرنەدەکەوت، چەند ترسنۆکیش بووبێتن ترسنۆکیەکەیان دەرنەدەکەوت، دیارە بە هۆکاری ئەوەی سەروەت و سامانێکی گەورەیان لە بەردەستدا نەبوو تا ترسنۆکانە و دڕندانە بیخۆن و بەرگری لێ بکەن. بەڵام کاتێک بوون بە حکومڕان و سەروەت و سامانی کوردستان کەوتە بەردەستیان بوون بەو دز و جەردەیەی کە هیچ ئەخلاقێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و بەهای مرۆڤبوونیان تێدا نەماوە.
ئەم دەسەڵات سیاسییە خۆپەرستە، درۆزن و ساختەچێتی گەورەش دەکەن لە پێناوی مانەوەیاندا. کارێکیان کردووە کە کۆمەڵگە و ژیانی ئاسایی خەڵکیان شێواندووە.
ئەم دەسەڵاتە سیاسییە دزێو و خۆپەرستە، دوا کارت کە لەمڕۆدا بە دەستیانەوەیە کارتی ڕیفراندۆم و دامەزراندنی دەوڵەتە. کە بە ئاشکرا یاریی و مەرامە سیاسییەکانی ئەو دیوی ئەم دروشم و بانگهێشتە ڕازاوە و جوانانەیان دیارە، مەگەر لای ئەوانە دیار و ئاشکرا نەبێت کە بوون بە کۆیلە و شایەر بۆ ئەم دەسەڵاتە ستەمکار و خۆپەرستە.

جیهاد محەمەد/ سلێمانی

بەیاننامەیەك لە دەستەی ئامادەکاری بزوتنەوەی دژی هەژاری

ئەمڕۆ خەڵکی کوردستان بە قۆناغێکی ئاڵۆزو دژواردا تێدەپەڕن. قەیرانێکی هەمەلایەنەی ئابوری و سیاسی و ئیداری و حکومەتی، کوردستانی داگرتوە. حزبە دەسەڵاتدارەکان بەردەوام هەوڵی ئەوە دەدەن باری قەیرانەکان بەسەر شانی خەڵکی هەژار و کەمدەرامەتی کوردستاندا بشکێننەوە. بە ناوی پاشەکەوتی موچەوە، گیرفانی سەدان هەزار کرێکارو کارمەند و مووچەخۆری حکومەتیان داتەکاندوە. باج و رسوماتی زۆریان لەسەر هاوڵاتیان داناوە. نرخی خزمەتگوزاریە پزیشکی و تەندروستیەکانیان بەشێوەیەکی سەرسوڕهێنەر گران کردوە. خوێندنی خۆڕایی و حکومی خەریکە بەرەو نەمان دەچێت. دەیان هەزار کەس، بەتایبەتی توێژی لاوان، روبەرووی بێکاری کراونەتەوە و هیچ سەرچاوەیەکی داهات شک نابەن! لەولاشەوە، لەرێگای دەست گرتن بەسەر پارەی نەوت و داهاتی کوردستان و قۆرخکردنی بازاڕەوە، سەرمایەی خەیاڵی بۆخۆیان و کۆمپانیاکانی نزیك لە خۆیان کەڵەکە دەکەن. بانکە جیهانیەکانیان لە داهاتی تاڵانکراوی خەڵك پڕکردوە. ئەم بارودۆخە ئابوری و سیاسیە سەختە، توێژە کەمدەرامەتەکانی کۆمەڵگای بەرەو هەژاریەکی کەمەرشکێن پاڵ پێوەناوە.

بۆ رزگاربوون لەم بارودۆخە نالەبارەی ژیان، خەبات و بەرەنگاربونەوە، وەك کاردانەوەیەکی بەردەوام و بە هەموو شێوازەکانیەوە لەلایەن خەڵکی هەژار و بەشمەینەتی کوردستانەوە دەستی پێ براوە. هاتنەمەیدانە جەماوەریەکانی ئەم دوایانەی شارەکانی کوردستان، بە دەربڕینی ناڕەزایەتی و خۆپیشاندان و مانگرتن و بایکۆت، نمونە بەرجەستە و ئامرازەکانی ئەم خەبات و تێکۆشانەن دژی گەندەڵی و ناعەدالەتیی دەسەڵاتدارانی هەرێم. هەنگاوەکانی داهاتووی ئەم خەباتە ئەوەی پێویست کردوە کە بزوتنەوەیەکی جەماوەری گشتی و هەمەلایەن لە دژی هەژاری و نەداری و دەرباز بوون لەم ژیانە کولەمەرگیە بەڕێ بکەوێ.

وەستانەوە بەرووی هەژاریدا لە هەلومەرجی ئێستادا پێویستی بە

هەنگاوی گونجاوی عەمەلی و رێکخراوەیی هەیە و ئاراستە سەرەکیەکانی ئەم خەباتەش دەکرێ لەم ٣ خاڵەی خوارەوەدا دیاری بکرێت:

یەکەم: وەستانەوە دژی هەر نەخشە و پلان و پرۆژەیەک کە دەسەڵات بە ناوی چاکسازیەوە، بیەوێ هەژاری و بێکاری و برسێتی بەسەر جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و نەداردا بسەپێنێ.

دوەم: خەبات لەپێناو سەپاندنی ئەو خواستە ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیە دەستبەجێیانەی کە‌ دەبێتە مەرجی فەراهەم کردنی ژیانێکی شایستەو گونجاو بۆ هاوڵاتیانی کوردستان.

سێیەم: هەوڵدان لە پێناو گەڕاندنەوەی پارە و سامانی بەتاڵانبراوی خەڵك لەلایەن دەسەڵاتداران و لێپرسراوانی حزبە فەرمانڕەواکان و تەرخانکردنی بۆ خزمەتی خەڵکی کوردستان.

بانگەوازی هەموو حزب و لایەن و گروپ و رێکخراوێکی سیاسی و جەماوەری و مرۆڤدۆست دەکەین کە وەستانەوە بەدژی هەژاری و برسیکردنی خەڵک بە ئەرکی سەرشانی خۆیان بزانن و دەوری چالاکیان هەبێت لە بەرێخستنی بزوتنەوەیەکی بەهێز لەدژی هەژاری و پێشگرتن لە رودانی برسێتی و کارەسات لە هەرێمی کوردستان.

دەستەی ئامادەکاری “بزووتنەوەی دژی هەژاری”

داواکاری□کی زۆر کورت لە بەرپرسانی سیاسی و حکومی لە کوردستان

بەڕێزان ئێمە زۆرمان دەسەڵاتی خۆتان و باوك و باپیرانتانمان تاقی کردەوە, نەوە لە دوای نەوە مەرگەساتەکانی ئێوەمان بینی , ئێستا داواکارین با لە خۆتان کۆتایی بێت و لە کاتی کۆتایی قانونی دەسەڵاتتان , دەسەڵات و فەرمانڕەوایی بۆ نەوەو نەوەی نەوەکانتان مەگوازنەوە, داواتان لێدەکەین با لە ئێوە ستۆپ بکات و بەس بێت .

1-عەلی مەحمود محەمەد چالاکوان هەولێر

2-ستار عەبدوڵا ئاپۆ چالاکوان هەولێر

3-کارزان حەمید رۆژنامەنوس هەولێر

4-سالار سان ئەحمەد رۆژنامەنوس بیارە

5- فەرید شوانی رۆژنامەنوس
6-رێباز هاشم مستەفا سکرتێری یەکێتی لاوان و کوری شەهیدی سەنگەر هەولێر
7-ئاسۆ باران عەمیدی پۆلیس گەرمیان
8-غازی تەیفور خانەنشین کەرکوك
9-لێزان بەکر چالاکی مەدەنی هەولێر
10-کامەران مەحمود محەمەد خانەنشین سلێمانی
11-سەید کەماڵ جەباری پ.دێرین سوئید
12-پشتیوان زەنگەنە بنەماڵەی قوربانی و کرێکار بەریتانیا
13-سوارەی مام مەحمود رۆژنامەنوس سلێمانی
14-پێشەوا کافور کاسب هۆڵەندا
15-عەبدوڵا پۆڵا رۆژنامەنوس ئەمەریکا
16-چەتۆی بەڕانەتی پێشمەرگەی دێرین هەولێر
17-باهۆز شوانی چالاکی سیاسی کەرکوك
18-محەمەد ئەحمەد پور چالاکی مەدەنی سوئید
19-فاتیح مستەفا پێشمەرگەی دێرین هەولێر
20-حەیدەر ئەحمەد غەفور رۆژنامەنوس
21-مەریوان زەندی پێشمەرگەی دێرین هەولێر
22-سامان حەسەن چالاکوان سویسرا
23-ئاراز خەلیل مامۆستا سلێمانی
24-کۆشش بەکر پەیامنێر سلێمانی
25-فەتاح خەتاب نووسەر و شانۆکار هەولێر
26-شێرکۆ ئەحمەد پێشمەرگەی دێرین کەرکوك
27-ئەحمەد سەفا رۆژنامەنوس بەریتانیا
28-هەرێم هەمزە قوتابی زانکۆ رەواندز
29-ئازاد هەینی فەرمانبەر هەولێر
30-ئیبراهیم عومەر چالاکی سیاسی هەولێر
31-جەوهەر شکور پێشمەرگەی دێرین خانەقین
32-کاوە مورشید پێشمەرگەی دێرین رانیە
33-محەمەد ئەمین زیندانی سیاسی هەولێر
34-پرۆفیسۆر سالار باسیرە بواری زانستە سیاسی□کان ئەڵمانیا
35-حەکیم زراری پێشمەرگەی دێرین ئەڵمانیا
36-گۆران جەلال پارێزەر هەولێر
37-ئەردەلان ئەمین فیزیائی ئەڵمانیا
38-کاوە نادر قادر چالاکوانی مەدەنی هەولێر
39-شۆرش حاجی چالاکوان
40-کامەران گوڵپی نوسەر و رۆژنامەنوس سلێمانی

41-هەرەم ئیبراهیم عەودل
42-بەختیار هەڵەبجەیی پێشمەرگەی دێرین ئوسترالیا
43-کەماڵ کارەبا پێشمەرگەی دێرین سلێمانی
44-هاوژین رەشید چالاکوان بەریتانیا
45-نەهرۆ عەڵایی رۆژنامەنوس هەولێر
46-سەرکەوت ستار خوێندکاری ماستەر باوەنور
47-ئاری ئامانج پێشمەرگەی دێرین هۆڵەندا
48-بەختیار کەماڵ جبرائیل فەرمانبەر هەولێر
49-جیهاد هەورامی رۆژنامەنس هەڵەبجەی شەهید
50-ئومێد بابان چالاکوانی مەدەنی نەمسا
51-میران بەکر چالاکوان هەولێر
52-حەمەی مەریوان پێشمەرگە دانمارك
53-ئاسۆ کاکەی عەلی پێشمەرگەی دێرین و تیپی مۆسیقای شەهید کارزان
54-ئەلبەرت کاوە هاووڵاتی رەشو روت گەرمیان
55- ئازاد نوری سەید وەلی پێشمەرگەی دێرین سلێمانی
56-ئالان ساحێب قەان سەرۆکی رێکخراوی تۆڕی میدیایی دیاری کوردستان هەولێر
57-رێباز عەزیز چالاکوان بەریتانیا
58-شەرزاد حەسەن چالاکوانی مەدەنی چەمچەماڵ
59-یاسا ئاکۆ چالاکوان هەولێر
60- کەیکاو وەحید کاسب سوئید
61-سەران زەندی کوڕی شەهید سوئید
62- هیوا سەید سەلیم نووسەر هەولێر
63-حەمە عەبدوڵا سەرسپی زیندانی سیاسی
64- رێباز فاروق چالاکوان هەولێر
65- شاخەوان شۆرش لێکۆلەر دانمارك
66-مستەفا یاسین کوردستان
67-ملازم فەرامەش نەجم رانیە
68-سەمەد کەریم رۆژنامەنوس هەولێر
69-بارام سوبحی فەرمانبەر چەمچەماڵ
70-سامان حەوێز رۆژنامەنوس و چالاکوان هەولێر
71- محەمەد پشدەری دەستەی داکۆکی لە زیندانیانی سیاسی
72-هاوڕێ قاسم نەکانی پ.دێرین کەرکوك
73-محەمەد رەسول بابان پ.دێرین کەرکوك
74-عەلی عەبدوڵا وەرزشەوان هەولێر
75-ئازار سەروچاوەیی نوسەر قەرەداغ
76-ئەحمەد مەجید پ.دێرین و بنەماڵەی قوربانی کەلار

77-بروا ئەسعەد عومەر رۆژنامەنوس

78-سالم ساڵەح فۆتۆگرا فەر

79-جوانڕۆ کوێخا نەجم پ.دێرین هەولێر

80-رێبوار چاوشین خوێندکاری زانکۆ

81-هوشیار شێرکاوەیی پارێزەر هەولێر

82-د.ناجیح گوڵپی چالاکوان هەورامان

83-عیماد مەهدی شانۆکار

84-عەباس رۆستەم تێکۆشەری دێرین سلێمانی

85-جەلال چوارتایی رۆژنامەنوس هۆڵەندا

86-ئاکۆ رەئوف هەولێر

87-کاردۆ نیازی تەها کارمەند کەرکوك

88-مزەفەر خدر شوفێری فرۆکەخانە پۆرتلاند

89-گەشاو ئەسعەد مامۆستا

90-ئەردەڵان ئیبراهیم ڤیەنا-نەمسا

91-ئەردەڵان ئیبراهیم توتنهغام

92-رازاو عەودل سوئید

93-زانا خالید رۆژنامەنوس هەولێر

94-نەوزاد ئەسعەد رۆژنامەنوس سەید صادق

95-فوئاد عومەر مستەفا ئەندازیار هەولێر

96-رزگار ئەحمەد پێشمەرگەی دابڕاو

97-رەسوڵ حوس□ن چالاکوان هەولێر

98-بڕوا عەلادین وەرگێڕ سوئید

99-کاوە جەباری نوسەر کەنەدا

100- بەهجەت نانە کەلی سکاڵا نوس

101-سەمیرە ئەحمەد حەسەن چالاکوان کەرکوك

102-عوسمان تازیك چالاکی مەدەنی سویسرا

103-سەمیح سابیر دەرچوی زانکۆ هەولێر

104-ئارام عومەر کاسب

105-یەعقوب کاکل چالاکوانی مەدەنی سلێمانی

106-هەژار سلێمان چالاکی سیاسی هەولێر

107-هیوا جاف چالاکوان سلێمانی

108-جەنگی عیزەدین کادیری ینك کەرکوك

109-هێمن مەلا زادە رۆژنامەنوس کەنەدا

110-نەریمان سابیر میدیاکار سلێمانی

111-هوشیار عەبدوالعەزیز نوسەر گەرمیان

112-مەهدی نامیق کەریم قوتابی هەولێر

113-تارا حوس□ن چالاکوان هەولێر

114-حەیدەر حەمە کەریم چالاکی سیاسی نەمسا
115-هێمن عەلی گەران رۆژنامەنوس رانیە
116-حوسێن محەمەد چالاکی سیاسی دەربەندیخان
117-حەمە ساڵەح قادر کەسایەتی سەربەخۆ سوئید
118-حەمەی شەهید چالاکی سیاسی دەربەندیخان
119-شارا خالید فەرمانبەر هەولێر
120-بەختیار حەمید میدیاکار هەولێر
121-کوردۆ شۆرش چالاکی سیاسی هەولێر
122-جەوهەر محەمەد قادر فەرمانبەر هەولێر
123-محەمەد ئیسماعیل کاسب کوردستان
124-یوسف فارس رەشید کاسب کوردستان
125-بایز کەریم چالاکوانی مەدەنی هەولێر
126-هاوڕێ سەلیم لەك کادیری سیاسی هەولێر
127-ریاز کاکە شین چالاکی سیاسی هیوستن-تکساس
128-زێوکان محەمەد چالاکوان هەولێر
129-بەهمەن عومەر رۆژنامەنوس ئەڵمانیا
130-فەرمان ساڵەیی چالاکوان کەرکوك
131-ئاسۆ جەماڵ کەریم مامۆستا
132-دکتۆر عەبدوڵا دارتاش ئەڵمانیا
133-یوسف تەیب ساڵەح راگەیاندن کار کەرکوك
134-هێمن مام رەش راگەیاندن کار هەولێر
135- فەرەیدون سامان شاعیرو نوسەر هەولێر
136- هێمن حەسیب رۆژنامەنوس و چالاکوان کەرکوك
137-یوسف عوسمان عەزیز (کرمانج چالاکوانی سیاسی هەولێر ، بەرەی
دیموکراسی گەل
138-یوسف مەنتك نوسەرو رۆژنامەنوس ئەڵمانیا
139-سیروان سەعید چالاکوان گەرمیان
140-بەختیار محەمەد چالاکی سیاسی سلێمانی
141- عومەر حاجی مامۆستای خانەنشین هەولێر
142-وەزیرە جەلال سەعید خانەنشین سلێمانی
143-چالاك زەنگەنە پێشمەرگەی دێرین کەرکوك
144-کامەران مەحمود محەمەد خانەنشین سلێمانی
145-عەلی عەبدوڵا کاسب ئەڵمانیا
146-سەلام عەلی حاجی بەکەلۆریۆس بیرکاری مامۆستا
147-شەروان شەریف رۆژنامەنوس سلێمانی
148-زەردەشت کاوە نوێنەری فەندی هانا هەولێر
149-کەڤان حەوێزعەبدوڵا قوتابی هەندەسەی نەوت هەولێر

150-هیشام ئاکرەیی کەسایەتی رۆشنبیری سوئید
151-شوان سەید عەلی رەواندزی دەرچوی زانکۆ رەواندز
152-ئازاد عوسمان ئەندازیاری مەدەنی سویسرا

گەشمەرگی پێشمەرگە فەرماندە شەهریار ... دڵشاد تاقانە

چیرۆکی هەزار و یەک شەوەی پێشمەرگایەتی شەهریار، هەبوو هەرگیز خەیاڵ نەبوو، دەکرێ چیرۆکخوانی بکرێ، سیناریۆی فلیمێکی دیکۆمێنتاری لەسەر بنوسرێتەوە، باشترین وێنانوسی بکرێ بەڵام لێرەدا کورتنوسیەکە لەچەند وێنەیەکی تیژتێپەڕدا. بەهەڵکەوتە سپیلکەی لاواز و بەژن دەستەی باریک بەڵام بەسام و بوێر هێزێک لەناخیدا هەمیشە لەسەرووی توانا جەستەیەکە زاڵ بوو ئەویش ئازایەتی بوو.

شەهرە..
ناسناوی خۆشەویستی ناو دڵسۆزانی هەروا تۆقێنەری چەندین گەورە جاش و نۆکەرانی داگیرپەروەری سەردەمی بەعسی ئەوکاتەبوو چونکە باش دەیانزانی ئەگەر بکەونە چنگی ئەم هەڵۆیە ڕۆحکێشیان دەکات. هەموومان وامان پێدەگۆت، لەکوردی ناوبڕی و کورتکردنەوەی نیشانەی کارلێکی کەسایەتیەکەیە ئیستاش هەردەڵێین: بەگۆڕی شەهرە. تایبەتمەندی و موزیکێکە لەگیان جیانابـێتەوە لاپەرەیەکی مێژووی وراتی کۆیە و کوردستانە.

وەرزشەوانی..
جگە لەزانینی یاری کاراتی بەسەرکەوتوویی، تۆپانێ بەگیانی وەرزشی، کەباسێکی خۆشهەڵبەز و لەگەڵ هەموو کەبسەکانی گۆڕەپانی دواناواندی کۆیەی کوڕان وەک هاندەر هاوارمان دەکرد: ئاوی لێهینا، ئاوی لێهینا! هەروەها دەنگخۆش لەسەری چیای قەندیل گۆرانی لەقەندیلی سەربەرزەوەی لۆ پێشمەرگەکانی دەگۆت و تینی پێدەبەخشین. لەهەرگۆشەیەکەوە لێی بڕوانی دیسان وێنە پێشمەرگایەتیەکەی هەوێنی سەرەکی ڕەنگ و ڕووکاریتی، خۆشڕەوی پێشمەرگایەتی و ماندی بوونی

نەدەزانی لەوێش هەرلەڕێزی پێشەوی هێرش و بەرەنگاری یا دواوەی کشانەوە و پارێزگاری بوو.

پارتیزان..

بیرێکەی پارتیزانی زۆر بوو لەچاو تروکانێک لێت بزردەبوو! پێشمەرگەی ڕێناس و پارتیزان بوو. لەدۆڵەڕەقە فێری دەکردین لەکەمین دا هەرگیز جگەرە نەکێشن چونکە بۆسەدانەرەک کوژرایە بەهۆی زیرەکی کەسەکە لەدوورەوە بۆنی جگەرەکەی وی کردیە. گیانی ئەو لەگەڵ مردن لەدەیان و سەدان چالاکی پێشمەرگانە تاڵەموێکی بەین بووە کەسیش ناتانی ئەو ڕاستیە نەسەلمێنی!

فەرماندەیەکی خۆڕسک..

هەمووو پێشمەرگەک جێبەجێکاری فەرمانەکانی بوو کەس لێی لانەدەدا هەتا ئەگەر لات و بێ پرنسیپیش با لەئاستی شەهریار مەتەقی نەدەکرد هەردەیتوانی بڵێ: بەڕێ کاک شەهریار. لەبەرئەوەی پێشمەرگەکی زووی شۆڕشی نوێ و دەسکەرەوە، فەرماندەیەکی بەسام بەهیمەت و بڕیاردەربوو. ئاسان کاری دەکردە سەر هاوەڵەکانی و کەس لەقسەی دەرنەدەچوو. ئەوەی ناسیبیتی دەزانی دەسوەشێن و داینەدەهینا لەبەر هیچ کەس. زۆرجار ڕێزلێگرتن و بەهەند وەرگرتن لەترسەوە نیە بەڵکو لەخۆشەویستیەوەیە واتە سێبەری ڕوحی و کەسیەتی شەهریار هەوێنی ئەو پەیوەندی دانانە بوو لەگەڵ دەوروبەرەکەی. کاتی شەڕ نەدەکرا پرسی پێ نەکەی! چونکە خودی خۆی هێزەکی مەعنەوی بەرزە دەکرێ هێزی خۆڕاگری لێوەرگری، کە دەیقیژاند هەمووان جێی خۆیان دەگرت وەک ئەو دەیەوێ، ئەنجامیش هەر سەرکەوتن بوو. کەس نەیدەتانی لەو پرنسیپە لادا و مەزەندەی نەکا!

چالاکی ڕێکخستن..

لەناو شار هەمیشە پێشمەرگەی داخیلی بوو واتە چالاکی پێشمەرگانەی ئەنجام دەدا، خۆی خوێندکار و جێ متمانەی شەهید شەفیق بوو لەپێشمەرگایەتیش هەرپێشمەرگەی ئەو بوو ڕێچکەی ئەوی دەگرتەبەر، کەرتەکەشی لەتیپی 93 ی کۆیە هەر بەناوی شەهید شەفیق بوو. لەگەڵ کام هەرێم و هێز و تیپ با جێگای دیاریکراو و پلەی فەرماندەیی خۆی هەبوو هەمیشەش ڕێگەی چوونە سەرەوەی لێگیرابوو چونکە ئەوەندی ئەو پێشمەرگە، فەرماندە، نیشتمانپەروەربوو ئەوەندە دبلۆماسیەتی سیاسی نەبوو لەپێناو قازانجی خۆی خۆڕەپێشکا یان پشتیوانی سەرەوە بەدەسبهینی، لای ئەو جەماوەر و پێشمەرگە و خاکی بوون گرینگ بوو لەوانەشدا لەڕێزی هەرە پێشەوەی سەنگەری کوردایەتی و خەباتی

قۆناغی ڕزگاری نیشتمانی بوو.

شەهریاری مر□ق..
کەسایەتیەکی سادە و ساکار بێ پۆز و دەرکەوتەی هەژار، بەبەزەیی و گوێڕاگر، بەڕێزەوە دەدوا لەناو ئاپۆرای خەڵکدا وون دەبوو نەت دەتانی لەخەڵک جیای بکەیەوە. قسەخۆش و ڕۆحپەرە دانوستانی لەگەڵ هەمووان دەکرد، هەمووانیش ئەویان لەدڵی خۆیان دەگرت و دەپاراست. بەیانیەک لەڕاستی گوندی قازبەگیان دیتمان گۆتی: دەرێن دونی یەشارە شەلی جاشیان کوشتیە هاهاها! ئەمەش پێکەنین گۆتمان: هەبی و نەبی ئەوە ئیشی خۆتە؟ پێدەکەنی گۆتی: ئەمنیش بیستیتم هاهاهاها. ئێستاش پێکەنینەکەی لەبەرگێمە. یەشار جاشەکی تورکمان بوو تەشقەرەی بەکچانی کۆیە دەکرد کاتی گەڕانەوەیان لەخوێندنگا و خۆی بەئەمن نیشان دەدا، خەڵکی زۆر بێزار کردبوو لەزەواق نابوو! کە شەهید شەهریار و پێشمەرگەکانی دەگەنە ڕاستی ئەویش بەچەکەو لەسەر سێڕیانی حەوزی بەلۆعەی ڕاوەستایە، یەکسەر پێی دەرێ: سەرکەوە. ئەویش لەترسان دەرێ: بەسەرچاو کاک شەهریار. شەهید جەعفەر و شەهید جووجەشی لەگەربوو لەگەر هەندەکی دی، هەرئەوجارە پیاسەیان پێکرد.

یادەوەری..
گەلەک زۆر و لەژمارنایە لەهەرپێشمەرگەیەکی جاران بپرسی دەیان سەربردەت لۆ دەگێڕتەوە لێشنابتەوە چونکە شەهریار خودی مێژووە، کوڕی مێژووە، سڵاو لەو مێژووە کە وەک پشکۆ هەردەم دەگەشێتەوە. ئەو هەموو ژیانی قەلغانی گیانی گەلی کورد و پارێزەری خاکی کوردستان بوو، ئێستاش مۆمێکی نەکوژاوەی ڕوناکی بەخشی سەروەرناسانە.

دڵشاد تاقانە